

Fylkesmannen i Oppland

FAQ – Ofte stilte spørsmål

1. [Kan jeg som verge gi gave på vegne av den jeg er verge for?](#)
2. [Den jeg er verge for har fått fast plass på sykehjem. Hva gjør vi med huset som nå står tomt?](#)
3. [Hvordan går jeg fram når jeg vil søke om vergemål eller endre et eksisterende vergemål?](#)
4. [Hvordan kan jeg bli fritatt fra oppdraget som verge?](#)
5. [Hvordan innhente politiattest? Hvorfor må jeg levere politiattest til Fylkesmannen hvis jeg skal være verge? Hvem?](#)
6. [Hvem må levere vergeregnskap og hva inngår i regnskapet?](#)
7. [Hvordan får jeg som verge tak i selvangivelsen til den jeg er verge for?](#)
8. [Jeg har fritak fra regnskapsplikten fra overformynderiet, skal jeg sende inn noe da?](#)
9. [Hva er vergens rolle når vergetrengende dør?](#)
10. [Min mor er dement og trenger hjelp til å betale regninger. Er vergemål nødvendig?](#)
11. [Hva er representasjonsrett? Er det det samme som legalfullmakt?](#)
12. [Hva er fremtidsfullmakt?](#)
13. [Jeg fyller snart 18 år og har penger til forvaltning hos Fylkesmannen. Hva skjer med pengene?](#)
14. [Kari, som jeg er verge for, har penger på en konto som Fylkesmannen forvalter. Hvordan kan jeg disponere penger fra denne kontoen?](#)
15. [Boligen til våre foreldre skal selges. Kan vi barna fordele overskuddet oss imellom? Kan en av oss overta huset?](#)
16. [Jeg ønsker å bli representant for enslige mindreårige asylsøkere. Hva går dette ut på, og hva gjør jeg for å bli representant?](#)
17. [Jeg skal hjelpe den jeg er verge for med å rydde ut av/vaske ut av/flytte fra leiligheten – kan jeg få penger for å gjøre dette?](#)
18. [Har jeg krav på vergegodtgjøring?](#)

Fylkesmannen i Oppland

1. Kan jeg som verge gi gave på vegne av den jeg er verge for?

For gaver av mindre verdi må man se hen til hva som har vært skikk og bruk når den vergetrengende har vært i stand til å bestemme selv. Hvis det er snakk om større beløp må vergen søke om Fylkesmannens samtykke. Søknadsskjema finnes [her](#).

Er du i tvil om du bør søke, kan du kontakte Fylkesmannen på fmopvergemal@fylkesmannen.no

Fullstendige retningslinjer finner du [her](#).

2. Den jeg er verge for har fått fast plass på sykehjem. Hva gjør vi med huset som nå står tomt?

Hvis det ikke er sannsynlig at vergetrengende kan flytte hjem, kan vergen søke Fylkesmannen om å selge boligen. Sammen med søknaden vedlegges dokumentasjon på at vergetrengende har fast plass på sykehjem. Søknadsskjema finner du [her](#).

Huset kan beholdes hvis vergetrengende ønsker det og har økonomi til det. Alternativt kan huset gjøres inntektsbringende ved utleie.

3. Hvordan går jeg fram når jeg vil søke om vergemål eller endre et eksisterende vergemål?

For at Fylkesmannen skal kunne starte saksbehandlingen og vurdere om en person skal få oppnevnt verge, trenger vi en begjæring/melding om behov for vergemål, samt en legeerklæring. Link til skjemaene finner du nedenfor:

[Begjæring om vergemål \(og endring av vergemål\)](#) kan sendes inn av personen selv, nære pårørende, vergen dersom personen allerede er under vergemål, eller av behandlende lege eller tilsynslege. Begjæringen behandles av Fylkesmannen i fylket der personen er folkeregistrert.

[Melding om behov for vergemål](#) sendes inn av institusjonen der personen er innlagt, eller av ansvarlig for kommunens sosialtjeneste eller ansvarlig for kommunens helse- og omsorgstjeneste utenfor institusjon, jf. vergemålsloven § 57.

[Legeerklæringen](#) sendes inn på eget skjema og må inneholde en beskrivelse av personens fysiske eller psykiske tilstand, og en bekreftelse på at denne tilstanden er årsaken til at personen ikke kan ivareta sine egne interesser. Erklæringen skal også inneholde legens eller annen sakkyndigs vurdering av om personen er kompetent til å avgi et gyldig samtykke.

4. Hvordan kan jeg bli fritatt fra oppdraget som verge?

Gi Fylkesmannen skriftlig beskjed dersom du ønsker å bli fritatt. Foreslå gjerne ny verge og informer den vergetrengende om at du trekker deg, og hvorfor. Informer eventuell institusjon/tjenesteyter hvis det er hensiktsmessig. Du må stå i oppdraget til byttet av verge er gjennomført.

Fylkesmannen i Oppland

5. Hvordan innhente politiattest? Hvorfor må jeg levere politiattest til Fylkesmannen hvis jeg skal være verge? Hvem?

Verger som ikke er nærstående skal fremlegge politiattest i henhold til kravene i vergemålsforskriften § 15, jf. vergemålsloven §§ 26 og 28.

Etter at Fylkesmannen mottar din søknad om å bli verge, vil du motta en ferdig utfylt formålsbekreftelse fra Fylkesmannen i Oppland. Denne skal legges ved når du søker om politiattest. Søknaden, med vedlagt formålsbekreftelse, kan enten leveres elektronisk via www.politi.no eller per post (postadresse: Politiets enhet for vandelskontroll og politiattester, Postboks 113, 9951 Vardø).

6. Hvem må levere vergeregnskap og hva inngår i regnskapet?

I utgangspunktet skal alle verger levere vergeregnskap. Imidlertid kan det i noen særskilte tilfeller gis fritak etter søknad. Dette er vanligvis kun aktuelt for ektefeller og foreldre som er verge for hjemmeboende barn.

Et komplett vergeregnskap består av fullstendighetserklæring, selvangivelse, kontoutskrifter og årsoppgave(r). Skjema for fullstendighetserklæring finner du [her](#). Kontoutskriftene skal være originale i et ikke-redigerbart format direkte fra banken, inndelt i måned for måned. En transaksjonsoversikt godkjennes ikke. Alle kontoutskrifter skal signeres og transaksjoner som ikke er selvforklarende skal kommenteres. Frist for innsendelse av vergeregnskapet er 30. april hvert år.

7. Hvordan får jeg som verge tak i selvangivelsen til den jeg er verge for?

Selvangivelsen får du tilgang til via www.altinn.no. Dersom du har problemer med å få tilgang, ta kontakt med Altinn brukerservice tlf 75 00 60 00 eller e-post support@altinn.no.

8. Jeg har fritak fra regnskapsplikten fra overformynderiet, skal jeg sende inn noe da?

Fritak gitt av overformynderiet gjelder ikke etter at ny lov trådte i kraft 1.7.2013. Hvis du ikke har søkt om fritak og det ikke har blitt fattet et vedtak, har du som hovedregel regnskapsplikt.

9. Hva er vergens rolle når vergetrengende dør?

Gi Fylkesmannen beskjed om dødsfallet. Vergeoppdraget opphører når person under vergemål går bort. Vergen sin rolle vil da være å sende inn sluttregnskap og vergefullmakten. Eventuelle krav om godtgjøring skal også sendes inn.

10. Min mor er dement og trenger hjelp til å betale regninger. Er vergemål nødvendig?

Ikke nødvendigvis. Hvis det kun er hjelp til regninger og dagligdagse transaksjoner kan du benytte nærståendes representasjonsrett. Da må du vise til legeerklæring som viser at din mor ikke er i stand til å ordne opp selv i banken og vise til vergemålsloven § 94. For mer informasjon, se [her](#).

Fylkesmannen i Oppland

11. Hva er representasjonsrett? Er det det samme som legalfullmakt?

Representasjonsrett er et alternativ til vergemål. En slik rett gir nærstående fullmakt til å representere et familiemedlem som på grunn av sinnslidelse, eller alvorlig svekket helbred, ikke lenger er i stand til å ivareta sine økonomiske interesser.

I følge vergemålsloven § 94 har den nærstående rett til på familiemedlemmets vegne å foreta økonomiske disposisjoner som gjelder familiemedlemmets bolig og daglige underhold. Den nærstående har også rett til å sørge for betaling av offentlige skatter og avgifter og av forpliktelser som følger av gyldige låneavtaler familiemedlemmet har inngått. Den nærstående kan si opp betalingsoppdrag som nevnt i § 93.

Som nærstående regnes følgende personer som har fylt 18 år, og som ikke er under vergemål: ektefelle eller samboer, barn, barnebarn og foreldre.

En nærstående har bare representasjonsrett dersom samtlige medlemmer med høyere prioritet etter rekkefølgen som følger av første punktum, skriftlig har frasagt seg retten til å representere familiemedlemmet.

Nærståendes representasjonsrett etter denne paragrafen gjelder ikke hvis det er oppnevnt verge for familiemedlemmet, og heller ikke i den utstrekning forholdet omfattes av en fremtidsfullmakt.

12. Hva er fremtidsfullmakt?

Fremtidsfullmakt er et alternativ for vergemål. Dette er en fullmakt som trer i kraft i fremtiden når man ikke lenger er i stand til å treffe egne avgjørelser. Det kan likevel opprettes vergemål om vilkårene er oppfylt og om det er behov. En fremtidsfullmakt er en fullmakt til en eller flere personer, og gis fullmakt til å representere den som gir fullmakten etter at hun eller han på grunn av sinnslidning som demens ikke lenger er i stand til å ivareta de interessene som fullmakten tilsier. Her er et eksempel på en [fremtidsfullmakt](#).

13. Jeg fyller snart 18 år og har penger til forvaltning hos Fylkesmannen. Hva skjer med pengene?

Fylkesmannen forvalter normalt pengene frem til barnet blir 18 år. Noen uker før man fyller 18 år vil man få et brev og et [skjema](#) i posten. Her vil man få valget om man vil frigi de midlene som Fylkesmannen forvalter, eller om man vil at Fylkesmannen skal fortsette å forvalte midlene.

14. Kari, som jeg er verge for, har penger på en konto som Fylkesmannen forvalter. Hvordan kan jeg disponere penger fra denne kontoen?

Du må søke Fylkesmannen om bruk av kapital. Hvis vergetrengende er samtykkekompetent må vedkommende signere på skjemaet sammen med deg. Skjemaet for bruk av kapital finner du [her](#).

Fylkesmannen i Oppland

15. Boligen til våre foreldre skal selges. Kan vi barna fordele overskuddet oss imellom? Kan en av oss overta huset?

Hvis gjenlevende forelder ikke er samtykkekompetente må det foreligge en fremtidsfullmakt eller andre skriftlige nedtegnelser hvor det tydelig fremkommer at det er dine foreldres ønske at dere skal overta huset eller dele overskuddet etter salg, før deres bortgang. Det er ikke et vilkår at det er praktisk for dere, eller at gjenlevende forelder ikke trenger pengene selv. Et testament holder ikke som dokumentasjon på den vergetrengendes vilje alene, da det først er gjeldende etter personens død.

Et annet vilkår for utdeling av arveforskudd er at det foreligger et «særlig behov» hos en av livsarvingene. Med det menes et behov utover det alminnelige. Det betyr at høy bolig gjeld ikke alene er nok. For mer informasjon kan du se utdypende retningslinjer fra Statens sivilrettsforvaltning [her](#)

16. Jeg ønsker å bli representant for enslige mindreårige asylsøkere. Hva går dette ut på, og hva gjør jeg for å bli representant?

Enslige mindreårige asylsøkere (EMA) har rett til å få oppnevnt en representant som skal være en juridisk erstatter for foreldrene. Dette innebærer å tale barnas sak i forhold til utlendingsmyndighetene, skole, helsevesen, asylmottak, omsorgssenter med mer. En representant skal forberede barnet i forkant, og være med barnet på asylintervju hos Utlendingsdirektoratet (UDI). Du kan melde deg som representant ved å registrere deg i vårt elektroniske skjema som du finner [her](#) (rød «knapp»). Du kan også sende oss en e-post: fmopvergemal@fylkesmannen.no

17. Jeg skal hjelpe den jeg er verge for med å rydde ut av/vaske ut av/flytte fra leiligheten – kan jeg få penger for å gjøre dette?

Denne type oppgaver omfattes ikke av oppdraget som verge. Vergen bør vurdere hvordan den vergetrengende best kan få hjelp til disse gjøremålene. Hvis det mest hensiktsmessige er at vergen hjelper til, kan det avtales et rimelig vederlag. Dette bør avklares med Fylkesmannen på forhånd. Det vil ikke bli ansett som vergegodtgjøring, men som kjøp av en tjeneste.

18. Har jeg krav på vergegodtgjøring?

Alle som ønsker godtgjørelse for sitt vergeoppdrag må søke Fylkesmannen gjennom [dette skjemaet](#) (bokmål) eller [her](#) (nynorsk). Skjema finnes også på www.altinn.no. Godtgjøring utbetales etterskuddsvis, og vi anbefaler å søke for ett år av gangen. Hvor mye man har krav på avhenger av vergemålets mandat. Gjeldende satser finner du [her](#). Dersom vergeoppdragets omfang tilsier det, kan det være aktuelt å gi vergegodtgjørelse på timebasis. Gjeldende timesatser p.t. er kr 200,- for alminnelige verger og kr 400,- for faste verger. Nærstående verger har i utgangspunktet ikke krav på godtgjørelse, men kan tilkjennes dette i særskilte tilfeller.